

## מסורת הש"ס

(א) אלה מאי לא ילדה כלי  
 (ב) יצאנו דף ד. (ג) יצאנו דף ד. (ד) יצאנו דף ד.  
 (ה) יצאנו דף ד. (ו) יצאנו דף ד.

## הגהות הב"ח

(א) גבי מאי משמע אמר  
 רבה דר' י' שילא כלי  
 ומיתו דעל יום המיתה  
 ואמר נמחק: (ב) שם הן  
 יקטנו לו חמל לסוף ירב  
 ליה ברתיה נפק מיניה  
 אנשיה ורביהקא יומא  
 חרדא ארביננהו אבהיה  
 לאמטריניהו לבי מדרשא  
 אמר חד מיניהו חזי  
 רישא דאבא למטוי ביה  
 גלדאני וחד אמר חזי  
 רישא דאבא לאקרוני  
 עליה לעבדו חבטינהו  
 בארנא מנשה חיה  
 ורביהקא מית קרי  
 אנשיה וכלי כליה קרי  
 [נשיעה לבן] אמר דן מן  
 אפילו ענל: (א) רש"י ד"ה  
 סמוכים וכו' סמוכים לעד  
 סמיכת כל:

## גליון הש"ס

גבי בעי רחמי. עין תענית  
 כג ז' וכו' ק"י ז' וכו'  
 מנחם טעמם כפי המכסה  
 אל מנחם: דם דפשי  
 מנחם: עי טורי פנ' ר"ה ח  
 ד' ד"ה ל"ק: שם אפילו  
 חרב חדה. עי מוס' נדה נע  
 ד' ד"ה הכל:

## מוסף רש"י

בריוני. פרטים. לשון טורים  
 (סנהדרין דף ז'). א"ל: אשכנ  
 ריקס ופוחים למחמה  
 (גיטין דף נ). כבשי דרחמנא.  
 דכ"י סתם מילת ממלך  
 (סנהדרין דף ז').

## רב ניסים גאון

אמר לה הוה מינא  
 לברוריא. ברוריא  
 היא בתו של ר' חנינא  
 בן תרדיון והיא היתה  
 אשתו של ר' מאיר ואית'  
 בפירקא קמא דמסכת ע"ז  
 (דף יח) ברוריא בדיבור  
 דר' מאיר ברת' דר' חנינא  
 בן תרדיון הוה וכו'  
 למדה הרבה חכמות לפני  
 החכמים דאמרינן בספחים  
 (בפ' תמיד דף כב:) אמר ליה  
 ומה ברוריא בדיבורה דר'  
 מאיר ברת' דר' חנינא בת  
 תרדיון דהוה גמרא תלת  
 מאה (משמעי) [שמעתא]  
 בימא מחלת מאה ברותא]  
 למה נסמכה פרשת  
 אבשלום לפרשת  
 גוג ומגוג. פרש"י גוג  
 ומגוג הוה הממוזר הראשון  
 שכתבו לו יתיצבו מלכי  
 ארץ (לשקט דמסכת יצהר  
 בתוך ביתו של אדם ויה  
 ממלחמת גוג ומגוג והתם  
 בפרק לפני אידיון של גרים  
 (ע"ז דף ג) גרים לעתיד באים  
 אומות העולם ומתגייסין  
 ומציתין תפילין בראשיתן  
 ותפילין בורעותיהן ומוזהר  
 בפתיחתן כיון שראוין  
 מלחמת גוג ומגוג ואמר  
 להם על מי אתם באים  
 על ה' ועל משיחו כ"א  
 (ותהו"ב) למה דרשו גרים  
 (גור) יתיצבו מלכי ארץ  
 מיד כל אחד ואחד מנחם  
 מוסרתי והחל לו שגא  
 בנחקה את מוסרתי וגו'  
 וכולא ברייתא:

# מאימתי פרק ראשון ברכות

## תורה אור השלם

1. אשרי האיש אשר לא  
 הקל בעצת רשעים ובדרך  
 חסידים לא עמד ובמושב  
 לצים לא ישב:

תהלים א א  
 2. נשקו בר פן יאנף  
 והואבדו דרך פי יבער  
 תהלים ב יב  
 3. יתמו חסידים מן הארץ  
 וישעם עוד אינם קרבי  
 נפשי את י' וכללו ית:  
 תהלים קד לה  
 4. רפי עקרב לא ילך  
 פצו רח רח וצחלי לא חלה  
 פי רבים בני שוממה מבני  
 בעולה אסור ית:  
 ישיעיהו נא א  
 5. ממוזר לךוד בקרבו  
 מפני אבשלום בנ:

תהלים ג א  
 6. למנצח את תשחת  
 לךוד מכתם בקרבו מפני  
 שאלא במערה:  
 תהלים נז א  
 7. סמוכים לעד לעולם  
 עשיתם באתם יושר:  
 תהלים קיא ח  
 8. פיה פתחה בהבמה  
 ותורר חסד על לשונה:  
 משלי לא כו  
 9. לךוד קרבי נפשי את י'  
 וכל קרבי את שם קדשו:  
 תהלים קג א  
 10. קרבי י' מלאכי גברי  
 כח עש' דבר לשמע בקול  
 תהלים קג ב  
 11. קרבי נפשי את י' ואל  
 תשדוד כל גמוליה:  
 תהלים קג ב  
 12. קרבי נפשי את י' ואל  
 תשדוד קדא דוד  
 והדר לבשתי:  
 תהלים קד א  
 13. תסתיר פניך יקחלון  
 תסתיר רוחם יקעון ואל  
 עקרב יושבון:

תהלים קד טט  
 14. אק קדשו בן י' אין  
 בלתיך ואל צור כאלונו:  
 שמואל א ב ב  
 15. מי כהקדש ומי יודע  
 פשר דבר חכמת אדם  
 תאמר פניו ופניו יאמר:  
 קהלת ח א  
 16. וכל אלהיו לתראות  
 אל אלקא והדעב חוק  
 בשמור: מלכים א יח ב  
 17. ב'מים יהם חלה  
 וקדוה וכו' וכו' וכו' אלו  
 ישעיהו בן אמוץ הנביא  
 ויאמר אלו נה אמר י' צו  
 לביתך פי מות אתה ואל  
 מלכים ב כ א  
 18. וכל קטלני לו יחול  
 אף דרכי אל פני אבותי:  
 איוב יב טו

## רבינו חננאל

דכל פרשה שהיתה חביבה  
 לדוד פתח [באשרי וסיים  
 בה באשרי, פתח] לה אשרי  
 האיש וסיים בה אשרי כל  
 חוסי בו, וכדור אשי יהוה  
 ברא קיימא לו, ודבוליה  
 תפילות מחתילין י"י שפתי  
 הפתח. וכן הלכתה. למה  
 נסמכה פרשת אבשלום  
 לפרשת גוג ומגוג, שאם  
 יאמר לך אדם יש עבד  
 שמור לרבו וכו', כה אמר  
 י"י צו לביתך כי מות אתה,  
 בעולם הזה, ולא תחיה  
 בעולם הבא, משום דלא  
 עסקת בפריה ורביה. אמר  
 ליה חזית ברוח הקדש דלא  
 נפק מני דורא מעליא,  
 אמר ליה בהדי כיבשי דמרי  
 עלמא למה לך מאי  
 המפקדת בביד וכו'. נסיב  
 בת ישיעה הנביא ואוליד  
 מנשה ורביהקא.

כל פרשה שהיתה חביבה על דוד פתח בה  
 באשרי וסיים בה באשרי פתח באשרי  
 דכתיב <sup>1</sup>אשרי האיש וסיים באשרי דכתיב  
<sup>2</sup>אשרי כל חוסי בו: הנהו בריוני דהוו  
 בשבבותיה דר"מ והוו קא מצערו ליה טובא  
 הוה קא בעי ר' מאיר רחמי עליוהו כי היכי  
 דלמוותו אמרה ל' ברוריא רביתהו מאי דעתך  
 משום דכתיב <sup>3</sup>יתמו חסידים מי כתיב חומאים  
 חמאים כתיב ועוד שפיל לסיפיה דקרא ורשעים

עוד אינם כיון דיתמו חמאים ורשעים עוד אינם אלא \* בעי רחמי עליוהו דלהדרו  
 בתשובה ורשעים עוד אינם בעא רחמי עליוהו והדרו בתשובה: אמר לה ההוא  
 צדוקי לברוריא כתיב <sup>4</sup>רני עקרה לא ילדה משום דלא ילדה רני אמרה ליה שמיא  
 שפיל לסיפיה דקרא דכתיב כי רבים בני שוממה מבני בעולה אמר ה' <sup>6</sup>אלא  
 מאי עקרה לא ילדה רני כנסת ישראל שדומה לאשה עקרה שלא ילדה בנים  
 לגיהנם כותיבו: א"ל ההוא צדוקי לר' אבהו כתיב <sup>5</sup>מזמור לדוד בברחו מפני  
 אבשלום בנו וכתבי <sup>6</sup>לדוד מכתם בברחו מפני שאול במערה הי מעשה הוה  
 ברישא מכדי מעשה שאול הוה ברישא לכתוב ברישא אמר ליה אתון דלא  
 דרשיתון סמוכין קשיא לכו אנן דדרשינן סמוכים לא קשיא לן <sup>7</sup>דא"ר יוחנן  
 סמוכין מן התורה מנין שנא' <sup>7</sup>סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר למה

נסמכה פרשת אבשלום לפרשת גוג ומגוג שאם יאמר לך אדם כלום יש עבד שמורד ברבו אף אתה אמור לו  
 כלום יש בן שמורד באביו אלא הוה הכא נמי הוה: אמר ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי מאי דכתיב  
<sup>8</sup>פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה כנגד מי אמר שלמה מקרא זה לא אמרו אלא כנגד דוד  
 אביו שדר בחמשה עולמים ואמר שירה דר במעי אמו ואמר שירה שנאמר <sup>9</sup>ברכי נפשי את ה' וכל קרבי  
 את שם קדשו יצא לאויר העולם ונסתכל בכוכבים ומזלות ואמר שירה שנאמר <sup>10</sup>ברכו ה' מלאכיו גבורי  
 כח עושי דברו לשמוע בקול דברו ברכו ה' כל צבאיו וגו' ינק משדי אמו ונסתכל בדדיה ואמר שירה שנאמר  
<sup>11</sup>ברכי נפשי את ה' ואל תשכחי כל גמוליו מאי כל גמוליו אמר ר' אבהו שעשה לה דדים במקום בינה טעמא  
 מאי אמר <sup>12</sup>(רבי) יהודה כדי שלא יסתכל במקום ערוה רב מתנא אמר כדי שלא יינק ממקום המנופת ראה  
 במפתח של רשעים ואמר שירה שנאמר <sup>13</sup>יתמו חמאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה'  
 הללויה נסתכל ביום המיתה ואמר שירה שנאמר <sup>12</sup>ברכי נפשי את ה' ה' אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת  
 מאי משמע <sup>6</sup>דעל יום המיתה נאמר אמר רב רב שילא מסיפא דעניינא דכתיב <sup>13</sup>תסתור פניך יבחרון תוסף

רוחם וגו' ר' ר' שמי בר עוקבא ואמרי לה מר עוקבא הוה שכיח קמיה דר' שמעון בן פזי והוה מסדר אגרתא  
 קמיה דר' יהושע בן לוי אמר ליה מאי דכתיב <sup>9</sup>ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו אמר ליה בא וראה  
 שלא כמדת הקדוש ברוך הוא <sup>7</sup>מדת בשר ודם מדת בשר ודם צר צורה על גבי הכותל ואינו יכול להחיל  
 בה רוח וגשמה קרבים ובני מעים והקב"ה אינו כן צר צורה בתוך צורה ומטיל בה רוח וגשמה קרבים ובני  
 מעים והיינו דאמרה חנה <sup>14</sup>אין קדוש כה' כי אין בלתיך ואין צור כאלהינו. מאי אין צור כאלהינו אין צייר  
 כאלהינו <sup>7</sup>מאי כי אין בלתיך אמר ר' יהודה בר מנסיא אל תקרי כי אין בלתיך אלא אין לבלותך שלא כמדת  
 הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם מדת בשר ודם מעשה ידיו מבלין אותו והקב"ה מבלה מעשיו א"ל אנא הכי  
 קא אמינא לך הני חמשה ברכי נפשי כנגד מי אמרן דוד לא אמרן אלא כנגד הקב"ה וכנגד נשמה מה הקב"ה  
 מלא כל העולם אף נשמה מלאה את כל הגוף מה הקב"ה מה הקב"ה שמה אף נשמה רואה ואינה  
 נראית מה הקב"ה זן את כל העולם כלו אף נשמה זנה את כל הגוף מה הקב"ה מה הקב"ה שמה רואה ואינה  
 הקב"ה יושב בחדרי חדרים אף נשמה יושבת בחדרי חדרים יבא מי שיש בו חמשה דברים הללו וישבת למי  
 שיש בו חמשה דברים הללו: אמר רב המנונא מאי דכתיב <sup>15</sup>מי כהחכם ומי יודע פשר דבר מי כהקדוש  
 ברוך הוא שיועד לעשות פשרה בין שני צדיקים בין חזקיהו לישעיהו חזקיהו אמר ליתי ישעיהו גבאי  
 דהכי אשכחן באלהיו דאול לגבי אחאב (שנאמר <sup>16</sup>וילך אליהו להראות אל אחאב) ישעיהו אמר ליתי חזקיהו  
 גבאי דהכי אשכחן ביהורם בן אחאב דאול לגבי אלישע מה עשה הקב"ה הביא יסורים על חזקיהו ואמר לו  
 לישעיהו לך ובקר את החולה שנאמר <sup>17</sup>בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבא אליו ישעיהו בן אמוץ הנביא ויאמר  
 אליו כה אמר ה' (צבאות) צו לביתך כי מות אתה ולא תחיה וגו' מאי כי מות אתה ולא תחיה מות אתה בעולם  
 הזה ולא תחיה לעולם הבא אמר ליה מאי כולי האי אמר ליה משום דלא עסקת בפריה ורביה א"ל משום דחזאי  
 לי ברוח הקדש \* דנפקי מינאי בנין דלא מעלו א"ל בהדי כבשי דרחמנא למה לך מאי דמפקדת איבעי לך למעבד  
 ומה דניחא קמיה קודשא בריך הוא לעביד אמר ליה השתא הב לי ברתך אפשר דגרמא זכותא דידך ודיך ונפקי  
 מנאי בנין דמעלו א"ל כבר נגזרה עליך גזירה א"ל בן אמוץ כלה נבואתך וצא כך מקובלני מביא אבי אבא \* אפי'  
 חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים אתמר נמי רבי יוחנן ורבי <sup>18</sup>(אליעזר) דאמרי  
 תרוייהו אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים שנא' <sup>18</sup>הן יקטלני לו איחל א: